

[Niels Pedersen.]

domme kan forrente og administreres med fordel til. I de saneringsmodne ejendomme, hvor lejen i virkeligheden er forholdsvis høj, bør en eventuel lejeforhøjelse holdes nede, så der undgås stigninger på disse ejendomme.

Kap. XVIII om boliganvisning er vi noget betænkelige ved, navnlig efter at det nu optages som en del af huslejeloven. Det kan nemlig give denne restriktion præget af at være permanent. Medens man med nogen ret kan motivere et sådant indgreb i dispositionsretten i en akut situation, må det absolut frarådes at gøre en sådan lovgivning permanent, thi så vil dens ulemper blive meget større end de fordele, der kan motivere den. Vore betænkeligheder ved boliganvisningslovgivningen ligger deri, at den virker som et stavnsbånd og forhindrer den frie omflytning i landet og også derved vanskeliggør fordelingen af beskæftigelsen. Særlig slemt virker det, når det pågældende boliganvisningsområde er af mindre omfang, medens ulemperne ikke er så store, når boliganvisningsområdet er af størrelse som f. eks. København og forstæder. Endvidere virker boliganvisningsreglerne ganske urimelige overfor udlejererne, som påtvinges en lejer. Disse påtvingne lejere er sjældent af de bedste, og de giver derfor anledning til, at udlejerne rejser så meget stærkere og mere berettiget kritik mod opsigelsesforbudet.

Også lejerne og de lejlighedssøgende opfatter boliganvisningsreglerne som generende. De gør dem værgeløse og afhængige af administrationen. Man må ikke glemme, at boliganvisningen ikke fremskaffer een lejlighed mere, end der er, tværtimod virker den skræmmende, så at de, der eventuelt kunne indrette en mindre lejlighed f. eks. i tagetagen, betakker sig for at fremskaffe en sådan lejlighed. Selvom det selvfølgelig er praktisk for dem, der dagligt skal arbejde med boliganvisningsloven, at den bliver indsat i lejeloven, er vi meget betænkelige ved dette kapitel. Hele lejeloven skal som anført tages op til revision i rigsdagssamlingen 1953—54, så vi affinder os foreløbig med kapitlet, men forbeholder os at stille forslag om dets ophævelse, hvis situationen udvikler sig sådan, at vi finder det påkrævet.

Det foreliggende forslag til lov om ændringer i boligstøttelovningen kan retsforbundet ikke give sin tilslutning. Retsforbundet tror ikke, at det offentlige, stat og kommune, har til opgave at optræde som kreditforening eller som garant med midler, som stat og kommune gennem skatter og afgifter tvangsudskriver hos borgerne. Det offentlige kan aldrig løse den slags opgaver så godt, som det private initiativ vil kunne løse dem. Det bliver altid dyrere og vanskeligere, når det offentlige forsøger løsningen. Det ender altid med, at det går, som da molboerne fik en stork ind i kornmarken og af frygt for, at storken skulle træde for meget korn ned, lod fire store mænd bære røgteren rundt i kornmarken for at jage storken ud. Når stat og kommuner skal optræde som finansier eller garant, kræves der altid så megen kontrol og regereri, at det bliver dyrere og besværligere at føre noget igennem. Boligbyggeriet, som nu næsten er kommet helt ind under det offentliges forsyng, er et nyt bevis for, at vore synspunkter er rigtige. Boligbyggeriet er blevet meget dyrere, end hvis det private initiativ kunne have fået lov til frit at udfolde sig. Gennem den store forøgelse af udskrivningen af skatter og afgifter har vort folk snart tabt lysten til at arbejde og spare — man hører overalt: det kan ikke betale sig at tjene og spare mere, for det offentlige tager det jo fra os. Sidste november fik vi jo endog en lov om tvangsopsparing, og i disse dage forhandler vi her om nye forslag til forøgelse af denne tvangsfratagning af borgernes arbejdsudbytte, som ellers ved privat opsparing ville være indgået i vore pengeinstitutter, som derved ville kunne finansiere det nødvendige byggeri. En sådan finansiering behøver ikke de kontrolforanstaltninger, som det offentlige foretager. Jeg hørte i efteråret, at man i USA også støttede byggeriet med lån til 4—4½ pct., og så udskrev det offentlige et statslån til 2¼ pct. Jeg tænkte da: herhjemme bærer vi os omvendt ad. Vi giver afdragshenstand og rentelepelse, så vi låner ud til et par pct., og så må staten låne til 4 pct. eller derover eller udskrive opsparing hos flittige borgere; denne tvangsopsparing skal også forrentes med 4 pct., så det bliver jo ikke indbringende.

Jeg deler det ærede medlem hr. Lorentzens betænkeligheder ved de store stats-